

TRT DETAYLI ANALİZ

case010_Oylar sayılıyor! İşte il il ilk sonuçlar... / A Haber.tr

Yayın: | Analiz tarihi: 2026-05-07 19:03

Version 2.0-tr | Konverter 3.0 (2026-03-19) | Ölçüt: RTÜK Kanunu Madde 8

**TOPLAM
PUAN**

5.5/10

Belirgin dengesizlik

SİYASİ YELPAZE

Chapel Hill Expert Survey (CHES) 2024'e göre sınıflandırma

Chapel Hill Expert Survey (CHES 2024), 31 ülkeden 609 siyaset bilimcinin katıldığı akademik bir ankettir. Her parti, 0 (aşırı sol) ile 10 (aşırı sağ) arasında bir ölçekte değerlendirilir.

Parti	TİP	HDP	CHP	İYİ	AKP	MHP
CHES	1.50	2.50	3.50	5.50	7.00	8.00
Yelpaze	Sol	Sol	Sol	Merkez	Sağ	Sağ

Her parti, yayın süresi, çerçeveleme, eleştirel sorular ve moderasyon davranışına dayalı olarak -5 (güçlü dezavantajlı) ile +5 (güçlü avantajlı) arasında bir yanlılık puanı alır. Eğilim şu şekilde hesaplanır: \emptyset sol partilerin avantajı - \emptyset sağ partilerin avantajı (CHES 2024'e göre gruplama). Örnek: Sol ortalama +1.0 ve sağ -0.33 alırsa, eğilim $+1.0 - (-0.33) = +1.33$ (sol yanlı).

EĞİLİM (S - S)

-0.7

Hafif sağ yanlı

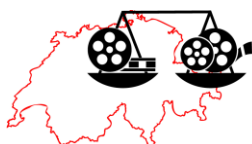

Kaynak: Chapel Hill Expert Survey 2024 — chesdata.eu | Jolly et al., Electoral Studies, 2024 | Eşik değerleri: Pew Research Center, 2025

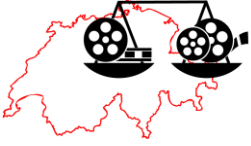
ADIM 0 — YAYIN BİLGİSİ VE KONU ÇERÇEVESİ

Program Bilgileri

- Tarih (dosya adından): 31 Mart 2024 (2024 Türkiye Yerel Seçimleri yayın gecesi — transkript içeriğinden çıkarılmıştır)

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- Sunucu/Moderatör: Kimliği transkriptte açıkça belirtilmemiş; "cam abi" hitabıyla anılan bir muhabir/analist ve birden fazla sunucu sesi mevcut
- Segment özeti:

Segment	Konu	Süre (yaklaşık)	Sınıflandırma
1	Genel harita sunumu — ilk sandık sonuçları	~3 dk.	Haber/Veri
2	İstanbul — İmamoğlu vs. Kurum	~1,5 dk.	Haber/Veri
3	Adana — Karalar vs. Koca İspir	~1,5 dk.	Haber/Analiz
4	Ankara — Yavaş vs. Altınok	~1,5 dk.	Haber/Veri
5	Antalya — Böcek vs. Tütüncü	~1 dk.	Haber/Veri
6	Bursa — Bozbey vs. Aktaş	~1 dk.	Haber/Veri
7	Kahramanmaraş (deprem bölgesi)	~1 dk.	Haber/Veri
8	Kayseri — Büyükkılıç	~1 dk.	Haber/Veri
9	Erzurum — Sekmen	~1,5 dk.	Haber/Veri
10	Şanlıurfa — sıcak yarış	~1,5 dk.	Haber/Analiz

Ana Konu

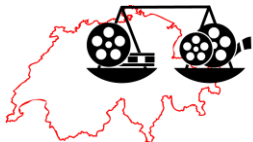
31 Mart 2024 Türkiye yerel seçimlerinin canlı yayın gecesinde TRT'nin ilk sandık sonuçlarını büyükşehir odaklı sunması.

Bağlam (Ana Konu)

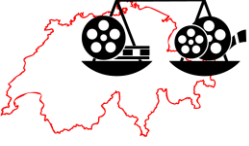
31 Mart 2024 yerel seçimleri, Türkiye'nin 2023 genel seçimlerinin ardından gerçekleşen ilk büyük seçim sınavıydı ve özellikle İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyükşehirlerde iktidar-muhalefet dengesi açısından kritik önem taşıyordu. TRT, kamu yayıncısı sıfatıyla seçim gecesini canlı yayın yapmakla yükümlüdür; bu yayın hem 6112 sayılı Kanun hem de 2954 sayılı TRT Kanunu kapsamında tarafsızlık ilkesine tabi tutulmaktadır. Yayın, sandık açılma oranlarının henüz %5-20 arasında olduğu erken saatlerde gerçekleşmiş; sunucular bu sınırlılığı defalarca vurgulamıştır. Deprem bölgesi Kahramanmaraş'ın ayrıca ele alınması, seçimin toplumsal boyutuna dikkat çekmiştir.

Dengeli Bir Yayın İçin İlgili Perspektifler (Ana Konu)

- [A] AKP/İktidar bloğunun seçim performansı ve oy kayıpları/kazanımları
- [B] CHP'nin büyükşehirlerdeki konumu ve ulusal muhalefet dinamikleri
- [C] DEM Parti (eski HDP) ve Kürt seçmen tabanının tercihleri
- [D] Yeniden Refah Partisi'nin yükselişi ve AKP tabanından kopuş dinamiği
- [E] İYİ Parti'nin seçim performansı ve milliyetçi seçmen hareketi
- [F] Deprem bölgelerinde seçmen davranışı ve hesap sorma dinamiği

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- [G] Seçim güvenliği, sandık gözlemi ve usulsüzlük iddiaları
[H] Seçim kampanyası sürecindeki eşitsiz medya erişimi ve TRT'nin bu süreçteki rolü
[I] Küçük partiler ve bağımsız adayların performansı
[J] Seçmen katılımı, oy kullanma oranları ve demografik dağılım

Doğrulama: Her perspektif ele alındı mı?

[A] ELE ALINDI

Zaman damgası: 00:00–15:00 (transkript boyunca) — Alıntı: "AK Parti 26 ilde 327 ilçede" — Değerlendirme: AKP sonuçları düzenli olarak aktarılmış, ancak oy kayıpları analitik olarak çerçevelenmemiştir.

[B] ELE ALINDI

Zaman damgası: ~02:00 — Alıntı: "CHP 36 ilde yarış önünde götürüyor" — Değerlendirme: CHP sonuçları rakamsal olarak verilmiş, ancak tarihsel karşılaştırma yapılmamıştır.

[C] İMA EDİLDİ

Zaman damgası: ~01:30 — Alıntı: "Diyarbakır'da den Parti'yi görüyoruz" — Değerlendirme: DEM Parti yalnızca rakamsal olarak geçmiş, seçmen tabanı veya siyasi anlamı tartışılmamıştır.

[D] İMA EDİLDİ

Zaman damgası: ~09:00 — Alıntı: "birkaç şehirde yeniden refah ikinci olarak görmüştük bu gece konuşacağımız noktalardan biri olabilir" — Değerlendirme: Yeniden Refah'ın yükselişi fark edilmiş ancak derinlemesine analiz yapılmamıştır.

[E] İMA EDİLDİ

Zaman damgası: ~07:00 — Alıntı: "iyi Parti adayı Kazım Yüzel de 13,55'le 3. sırada" — Değerlendirme: İYİ Parti yalnızca rakamsal olarak geçmiş, siyasi bağlam kurulmamıştır.

[F] KISMI

Zaman damgası: ~08:30 — Alıntı: "deprem bölgesi ve depremi merkezi Kahramanmaraş" — Değerlendirme: Deprem bölgesi ayrıca ele alınmış ancak hesap sorma dinamiği veya seçmen tepkisi analiz edilmemiştir.

[G] ATLANILDI

Zaman damgası: — — Alıntı: — — Değerlendirme: Sandık güvenliği, gözlem süreçleri veya usulsüzlük iddiaları hiç ele alınmamıştır.

[H] ATLANILDI

Zaman damgası: — — Alıntı: — — Değerlendirme: TRT'nin kampanya sürecindeki yayın politikası ve medya erişimi eşitsizliği hiç tartışılmamıştır.

[I] KISMI

Zaman damgası: ~01:30 — Alıntı: "Diğer parti derse bir ilde ve 17 ilçede yarışı önde götürüyor" — Değerlendirme: Küçük partiler "diğer" kategorisinde eritilmiş, ayrıştırılmamıştır.

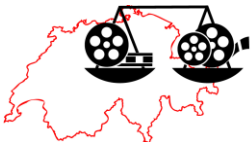
[J] ATLANILDI

Zaman damgası: — — Alıntı: — — Değerlendirme: Seçmen katılım oranı, demografik dağılım veya oy kullanma eğilimleri hiç ele alınmamıştır.

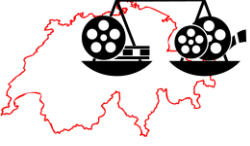
Tamlık Puanı: 4/10

Gerekçe: Program, seçim gecesi canlı yayınının doğası gereği ağırlıklı olarak ham veri aktarımına odaklanmış; bu durum bazı perspektiflerin eksik kalmasını kısmen açıklamaktadır. Ancak deprem bölgesinde hesap sorma dinamiği, seçim güvenliği, medya erişimi eşitsizliği ve seçmen katılımı gibi kritik konular tamamen atlanmıştır. DEM Parti ve Yeniden Refah gibi önemli siyasi aktörler yalnızca rakamsal olarak geçiştirilmiş, siyasi bağlamları kurulmamıştır.

Eksik Sesler

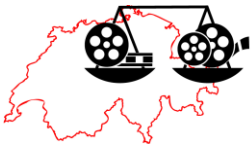

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

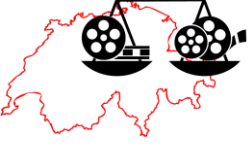

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- Muhalefet parti sözcüleri (CHP, DEM, İyi Parti): Seçim gecesi değerlendirmeleri ve seçmen mesajına ilişkin yorumları alınabilirdi.
- Bağımsız seçim gözlemcileri (AGİT/ODİHR, YSK temsilcileri): Sandık güvenliği ve süreç değerlendirmesi yapabilirdi.
- Deprem bölgesi sakinleri/sivil toplum temsilcileri: Kahramanmaraş ve çevre illerde seçmen motivasyonunu aktarabilirdi.
- Akademik siyaset bilimciler: Yeniden Refah yükselişi ve AKP oy kayıplarını analiz edebilirdi.
- Yerel gazeteciler/muhabirler: Saha gözlemlerini aktarabilirdi.
- Küçük parti (TİP, BBP, Saadet) temsilcileri: "Diğer" kategorisinde eritilen sesleri temsil edebilirdi.
- Seçim hukuku uzmanları: Seçim mevzuatı ve olası itiraz süreçleri hakkında bilgi verebilirdi.

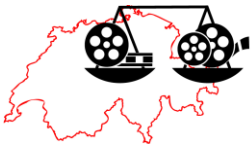

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

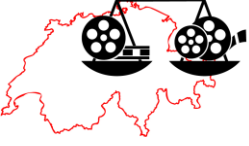

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

ADIM 1 — 15 KRİTERİN DETAYLI ANALİZİ

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

1. Çerçeveleme

0/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Genel Puan: 5/10

Bulgu 1:

Zaman damgası: ~01:00

Alıntı: "yurdun batısının kırmızı renkte olduğunu görüyoruz"

Teknik: Coğrafi renk çerçevelemesi — "batı = kırmızı (CHP)" eşleştirmesi, Türkiye'nin demografik ve siyasi çeşitliliğini basitleştiren bir ikili çerçeve oluşturmaktadır.

Neden sorunlu: Bu çerçeveleme, seçim sonuçlarını "batı-doğu" ekseninde sunarak siyasi tercihleri coğrafi determinizme indirgemekte; seçmen motivasyonlarının çok boyutlu yapısını gizlemektedir.

Bulgu 2:

Zaman damgası: ~08:30

Alıntı: "deprem bölgesi ve depremi merkezi Kahramanmaraş"

Teknik: Deprem bölgesinin yalnızca coğrafi bir referans noktası olarak çerçeveselenmesi; hesap sorma dinamiğinin dışarıda bırakılması.

Neden sorunlu: Kahramanmaraş, 2023 depreminin merkezi olarak seçmen tepkisinin en kritik ölçüleceği yerlerden biriydi. Bu bağlamın kurulmaması, izleyiciyi siyasi açıdan önemli bir dinamikten yoksun bırakmaktadır.

Bulgu 3:

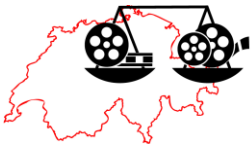
Zaman damgası: ~13:00

Alıntı: "Şanlıurfa çok merak ediliyordu... sıcak yarış"

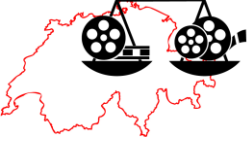
Teknik: Şanlıurfa'nın "sıcak yarış" olarak çerçeveselenmesi, DEM Parti'nin bölgedeki varlığını ve Kürt siyasi dinamiklerini görünmez kılmaktadır.

Neden sorunlu: Şanlıurfa'da DEM Parti'nin %21 oy oranı önemli bir siyasi gerçekliği temsil etmektedir; ancak bu, "AKP-CHP yarışı" çerçevesinde ikincil konuma itilmiştir.

Özet: Program, seçim gecesini ağırlıklı olarak AKP-CHP ikili çerçevesinde sunmuş; Yeniden Refah yükselişi, DEM Parti dinamiği ve deprem hesabı gibi kritik alt anlatılar çerçeve dışında bırakılmıştır.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

2. Sözcük Seçimi

0/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: 6/10

Bulgu 1:

Zaman damgası: ~05:30

Alıntı: "Topal ördek ifadesini kullanmıştım"

Teknik: "Topal ördek" — siyasi jargon, belediye başkanının mecliste çoğunluğu olmadığı durumu tanımlamak için kullanılmış.

Neden sorunlu: Bu ifade, belirli bir siyasi söylemin parçasıdır ve tarafsız bir yayın dilinde kullanılması uygun değildir.

Nötr alternatif: "Belediye başkanının meclis çoğunluğundan yoksun kalması durumu."

Bulgu 2:

Zaman damgası: ~03:30

Alıntı: "farkın kapanması çok mümkün görünmüyor aslına bakarsan"

Teknik: Erken yorum — henüz %3,1 sandık açılmışken kesinlik ima eden dil kullanımı.

Neden sorunlu: Bu ifade, izleyicide erken bir sonuç algısı yaratmakta ve seçim gecesinin belirsizliğini gizlemektedir.

Nötr alternatif: "Mevcut verilerle yorum yapmak güçtür."

Bulgu 3:

Zaman damgası: ~01:30

Alıntı: "Muhtemelen Büyük Birlik Partisi var olmayan bir renk olduğu için böyle bir tahminde bulunuyorum"

Teknik: Spekülatif dil — doğrulanmamış bilginin yayına alınması.

Neden sorunlu: Kamu yayıncısının seçim gecesini yayınında doğrulanmamış tahminlerin sunulması, 2954 sayılı Kanun Madde 5 kapsamında "haberlerin gerçeklere dayanması" ilkesiyle çelişmektedir.

Bulgu 4:

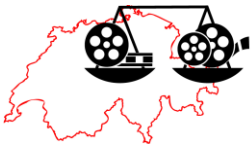
Zaman damgası: ~14:00

Alıntı: "Demek ki halkın başka türlü bir tercihi var"

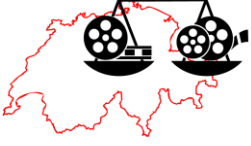
Teknik: Yorumlayıcı dil — seçmen davranışına ilişkin analitik yorum, sunucu tarafından yapılmaktadır.

Neden sorunlu: Bu tür yorumlar, uzman konuklara bırakılmalı; sunucunun tarafsız aktarıcı rolüyle çelişmektedir.

Özet: Terminoloji genel olarak ölçülü olmakla birlikte, "topal ördek" gibi siyasi jargon kullanımı ve erken yorum eğilimi tarafsızlık ilkesiyle kısmen çelişmektedir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

3. Uzman Seçimi

0/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: 4/10

Uzman/Konuk 1: "Cam abi" — Kimliği belirsiz analist/muhabir

Zaman damgası: ~00:30 — İfade: "büyük şehirlerle başlayalım" — Sınıflandırma: TRT bünyesinde çalışan, kimliği transkriptte açıklanmayan bir analist.

Derinlemesine Kaynak Doğrulama:

(a) FİNANSMAN: TRT, Türk devleti tarafından finanse edilmektedir. "Cam abi" olarak anılan kişi TRT çalışanı olduğundan, kurumsal çıkar çatışması yapısal olarak mevcuttur.

Hangi çıkar çatışması ortaya çıkıyor? TRT yönetimi hükümet tarafından atanmaktadır; bu durum, analistin değerlendirmelerinin kurumsal baskıdan bağımsız olup olmadığını sorgulamaktadır.

(b) GÖREV ALANI: Seçim verisi aktarımı ve yorumu — tarafsız değerlendirmeye kısmen uyumlu, ancak kimliğin gizlenmesi hesap verebilirliği zayıflatmaktadır.

(c) GÜVENİLİRLİK MATRİSİ:

- Çıkar çatışması mevcut mu? DOLAYLI (kurumsal bağımlılık)
- Pozisyonundan kişisel risk var mı? EVET (TRT çalışanı olarak kurumsal baskıya maruz kalabilir)
- Kuruluş değerlendirmesinden fayda sağlıyor mu? EVET
- Sonuç: DÜŞÜK-ORTA

(d) Değerlendirme, yapısal olarak taraflı olmasına rağmen tarafsız olarak mı sunuluyor? EVET — Analist, kimliği ve kurumsal bağı açıklanmadan "nesnel veri aktarıcısı" olarak konumlandırılmaktadır.

Uzman/Konuk 2: Kimliği belirsiz ikinci sunucu sesi

Zaman damgası: ~05:00 — İfade: "Topal ördek ifadesini kullanmıştım" — Sınıflandırma: TRT bünyesinde çalışan sunucu; önceki yayınlarda kullandığı siyasi jargonu tekrar etmektedir.

Derinlemesine Kaynak Doğrulama:

(a) FİNANSMAN: TRT — devlet finansmanlı.

(b) GÖREV ALANI: Seçim yorumu — ancak "topal ördek" gibi siyasi jargon kullanımı tarafsız aktarıcı rolüyle gelişmektedir.

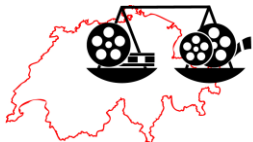
(c) GÜVENİLİRLİK MATRİSİ:

- Çıkar çatışması mevcut mu? DOLAYLI
- Pozisyonundan kişisel risk var mı? EVET
- Kuruluş değerlendirmesinden fayda sağlıyor mu? EVET
- Sonuç: DÜŞÜK-ORTA

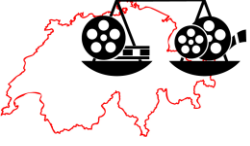
(d) Yapısal taraflılık tarafsız olarak mı sunuluyor? EVET

Eksik uzman grupları:

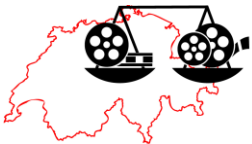
- Bağımsız siyaset bilimciler (üniversite bağlantılı, TRT dışı)
- Muhalefet partisi temsilcileri (CHP, DEM, İYİ Parti)
- Bağımsız seçim gözlemcileri

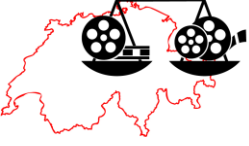
Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

4. Dışlama

0/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Genel Puan: 4/10

İhmal 1:

Bağlam: Deprem bölgesinde seçmen hesap sorma dinamiği — İlgili: ~08:30 — Etkisi: Kahramanmaraş ve çevre illerde 2023 depreminin seçmen tercihlerine yansımaları, Türkiye'nin en kritik siyasi sorularından biriydi; ancak bu bağlam hiç kurulmamıştır. İzleyici, deprem bölgesindeki oy dağılımının ne anlama geldiğini anlayamamaktadır.

İhmal 2:

Bağlam: Yeniden Refah Partisi'nin AKP tabanından kopuş dinamiği — İlgili: ~09:00 — Etkisi: Yeniden Refah'ın birden fazla şehirde ikinci parti konumuna yükselmesi, iktidar bloğu içindeki çatlağın önemli bir göstergesidir; ancak bu yalnızca "konuşacağımız noktalardan biri olabilir" şeklinde geçiştirilmiştir.

İhmal 3:

Bağlam: Seçim kampanyası sürecinde medya erişimi eşitsizliği — İlgili: Transkript boyunca — Etkisi: TRT'nin kampanya sürecindeki yayın politikası ve muhalefet partilerine tanınan süre, seçim sonuçlarının değerlendirilmesinde kritik bir bağlamdır; ancak hiç ele alınmamıştır.

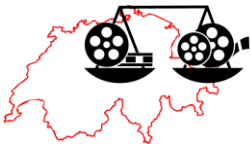
İhmal 4:

Bağlam: Seçim güvenliği ve sandık gözlemi — İlgili: Transkript boyunca — Etkisi: Seçim gecesi yayınında sandık güvenliği, gözlem süreçleri veya olası itirazlara ilişkin hiçbir bilgi verilmemiştir.

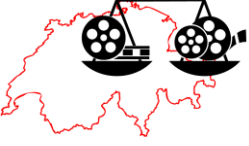
İhmal 5:

Bağlam: TİP (Türkiye İşçi Partisi) ve sol seçmen dinamiği — İlgili: Transkript boyunca — Etkisi: TİP, özellikle büyükşehirlerde önemli bir seçmen tabanına sahipken transkriptte hiç yer almamaktadır.

Özet: Program, seçim gecesinin ham veri aktarımına odaklanırken siyasi açıdan en kritik bağlamları — deprem hesabı, Yeniden Refah yükselişinin anlamı, medya eşitsizliği — sistematik olarak atmıştır.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

5. Moderatör Davranışı

0/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: 6/10

Metodolojik ilke (v1.0): Tetikleyici olayı belgeleyin. Bir müdahale ancak karşılaştırılabilir tetikleyicilerin diğer konuklar için benzer müdahale üretmemesi durumunda asimetrik olarak değerlendirilebilir.

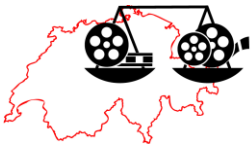
Bulgu 1:

Zaman damgası: ~03:30 — Tetikleyici olay: Adana'da CHP adayının büyük farkla önde olması — Alıntı: "farkın kapanması çok mümkün görünmüyor aslına bakarsan" — Karşılaştırma: Bursa'da AKP-CHP farkı benzer şekilde yakinken (~02 puan) sunucu "çok yakın bir yarış var" demiş, erken yorum yapmaktan kaçınmıştır (~06:30) — Asimetri: CHP'nin önde olduğu Adana'da erken kesinlik dili kullanılırken, AKP'nin yakın takipte olduğu Bursa'da ihtiyatlı dil tercih edilmiştir. Bu asimetri, metodolojik ilke kapsamında belgelenebilir olmakla birlikte, sandık oranlarındaki farklılık (%3,1 vs %7) kısmen açıklayıcı olabilir.

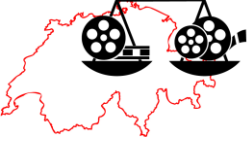
Bulgu 2:

Zaman damgası: ~13:30 — Tetikleyici olay: Şanlıurfa'da AKP'nin belediye meclisini alması, ancak belediye başkanlığında yakın yarış — Alıntı: "Demek ki halkın başka türlü bir tercihi var. Bunu da konuklarımıza bırakacağız yorumlamaları için" — Karşılaştırma: Benzer bir meclis-başkanlık uyumsuzluğu Adana'da da mevcuttu (~05:30), ancak orada sunucu bizzat "topal ördek" yorumunu yapmıştı — Asimetri: AKP'nin dezavantajlı olduğu Adana'da sunucu bizzat yorum yaparken, AKP'nin avantajlı olduğu Şanlıurfa'da yorumu konuklara bırakmıştır.

Özet: Sunucu davranışı genel olarak ölçülü olmakla birlikte, CHP'nin önde olduğu illerde erken yorum eğilimi ve AKP'nin avantajlı olduğu illerde ihtiyatlı dil kullanımı arasında sınırdaki bir asimetri gözlemlenmiştir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

6. Süre Dağılımı

0/10

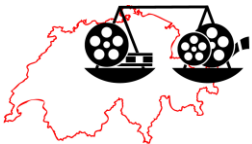
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: 5/10

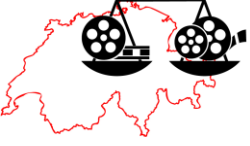
Siyasi yön/konu başına yayın süresi (transkript uzunluğuna göre tahmini):

- AKP sonuçları ve analizi: yaklaşık 5 dk. (%33)
- CHP sonuçları ve analizi: yaklaşık 4,5 dk. (%30)
- Yeniden Refah Partisi: yaklaşık 1,5 dk. (%10)
- DEM Parti: yaklaşık 1 dk. (%7)
- İYİ Parti: yaklaşık 1 dk. (%7)
- Deprem bölgesi bağlamı: yaklaşık 1 dk. (%7)
- Diğer/Genel: yaklaşık 1 dk. (%6)

Özet: Süre tahsisi, AKP ve CHP arasında görece dengeli olmakla birlikte, DEM Parti ve Yeniden Refah gibi önemli aktörler orantısız biçimde az yer almıştır; deprem bölgesi bağlamı ise süre açısından yetersiz kalmıştır.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

7. Soru Asimetrisi

0/10

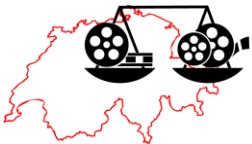
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: N/A (6/10)

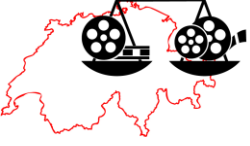
Değerlendirme: Transkript, stüdyo konuğu içermeyen bir canlı yayın veri aktarım segmentinden oluşmaktadır. Sunucular arası diyalog mevcuttur ancak soru-cevap formatı yoktur. Bu nedenle klasik anlamda soru asimetrisi değerlendirmesi yapılamamaktadır.

Gözlem: Sunucuların birbirlerine yönelttiği sorular incelendiğinde, AKP'nin önde olduğu illerde (Erzurum, Kayseri) "sürpriz beklenmiyordu" çerçevesi kullanılırken, CHP'nin önde olduğu illerde (İstanbul, Ankara) daha fazla ihtiyat kaydı düşülmüştür. Bu durum, soru asimetrisinden ziyade çerçeveleme asimetrisi olarak değerlendirilmelidir.

Özet: Stüdyo konuğu bulunmadığından soru asimetrisi teknik olarak uygulanamaz; ancak sunucular arası diyalogda çerçeveleme asimetrisi gözlemlenmiştir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

8. Suç Ortaklığı

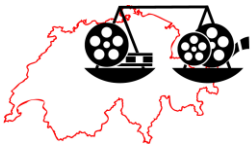
0/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

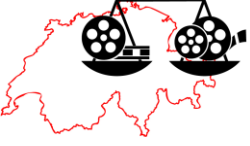
Genel Puan: 8/10 (sorun yok)

Değerlendirme: Transkriptte herhangi bir parti, aday veya siyasi figürü olumsuz gruplar veya fikirlerle ilişkilendirerek itibarsızlaştırma tekniği tespit edilmemiştir. Tüm partiler ve adaylar yalnızca oy oranları ve sıralamalarıyla anılmıştır. İlişkilendirme yoluyla karalama tekniği tespit edilmedi.

Özet: Bu kriter açısından program, seçim gecesi yayınının doğasına uygun biçimde tarafsız bir dil kullanmıştır.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

9. Sayı Manipülasyonu

0/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: 5/10

Bulgu 1:

Zaman damgası: ~02:00 — Sayı: "İstanbul'da Ekrem İmamoğlu %49,69 Murat Kurum %42,5" — Eksik bağlam: Açılan sandık oranı yalnızca %5,4; bu denli düşük bir örneklemede yüzde oranlarının sunulması istatistiksel olarak yanıltıcıdır — Etkisi: İzleyicide erken bir "kesin sonuç" algısı yaratabilir; sunucu uyarı yapmış olsa da rakamların ekranda büyük puntolarla gösterilmesi bu uyarıyı gölgeleyebilir.

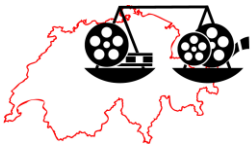
Bulgu 2:

Zaman damgası: ~05:30 — Sayı: "Adana'da Zeydan Karalar'ın %23 ile önde olduğunu... AK Parti adayı Fatih Mehmet Koca İspir'in %4,37 ile izlediğini" — Eksik bağlam: Açılan sandık oranı yalnızca %3,1; bu kadar düşük bir örneklemede %23 ile %4,37 arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsızdır — Etkisi: Sunucu "farkın kapanması çok mümkün görünmüyor" diyerek bu yanıltıcı rakamı pekiştirmiştir.

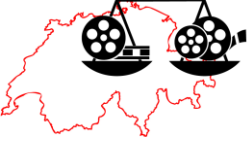
Bulgu 3:

Zaman damgası: ~10:00 — Sayı: "Erzurum'da... % 20'ye ulaşmış" — Eksik bağlam: Erzurum'da %20 sandık açılmışken diğer büyükşehirlerde %5-7 düzeyinde; bu farklılık karşılaştırmalı analizleri çarpıtmaktadır — Etkisi: Erzurum sonuçları daha "kesin" görünürken diğer illerin sonuçları daha belirsiz kalmaktadır.

Özet: Sunucular sandık oranı uyarısını defalarca tekrarlamış olsa da, düşük örneklemlili yüzde oranlarının ekrana getirilmesi ve bazı durumlarda erken yorum yapılması sayısal yanıltma riskini artırmaktadır.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

10. Zamanlama

0/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: 6/10

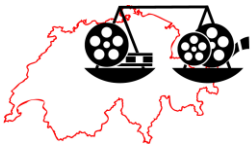
Bulgu 1:

Pozisyon: Transkript başlangıcı (~00:00) — İçerik: "seçim yayın yasağı kalktı biz de artık ekrana verebiliyoruz" — Zamanlama etkisi: Yayın yasağının kalkmasıyla birlikte hemen veri aktarımına geçilmesi, izleyiciye hazırlık süresi tanımamış ve bağlam kurulmadan ham rakamların sunulmasına yol açmıştır.

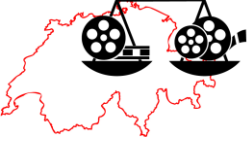
Bulgu 2:

Pozisyon: ~08:30 — İçerik: Kahramanmaraş deprem bölgesi — Zamanlama etkisi: Deprem bölgesinin yayının ortasında, büyükşehirler arasında sıkıştırılmış biçimde ele alınması, bu konunun önemine orantısız bir yer tahsisi anlamına gelmektedir.

Özet: Yayın yasağının kalkmasıyla birlikte bağlam kurulmadan hızla veri aktarımına geçilmesi, izleyicinin bilgiyi doğru değerlendirmesini güçleştirmiştir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

11. Görsel Seçimi

0/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: 5/10

Transkriptten çıkarılabildiği ölçüde.

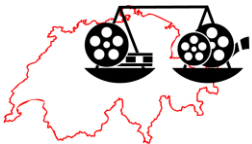
Bulgu 1:

Zaman damgası: ~01:00 — Açıklama: "yurdun batısının kırmızı renkte olduğunu görüyoruz" — Etkisi: Türkiye haritasının renk kodlaması (kırmızı=CHP, turuncu=AKP) siyasi tercihleri coğrafi bloklar olarak görselleştirmekte; bu durum seçmen çeşitliliğini basitleştirmektedir.

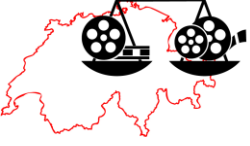
Bulgu 2:

Zaman damgası: ~02:30 — Açıklama: "ilçeler haritası" — Etkisi: İlçe bazlı haritanın büyükşehir merkezli sunumu, kırsal seçmen tercihlerini görsel olarak ikincil konuma itmektedir.

Özet: Renk kodlamalı harita kullanımı, seçim sonuçlarını coğrafi bloklar halinde sunarak siyasi çeşitliliği görsel olarak basitleştirmektedir; ancak bu, seçim yayınlarında yaygın bir pratiktir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

12. Kaynak Seçimi

0/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: 4/10

Kaynak 1: YSK (Yüksek Seçim Kurulu) verileri

Zaman damgası: Transkript boyunca — İfade: Tüm oy oranları ve sandık açılma yüzdeleri

(a) Finansman ve yönetim: YSK, devlet kurumudur; üyeleri Yargıtay ve Danıştay tarafından seçilmektedir.

(b) Yapısal çıkar çatışması: Devlet seçim organı olarak YSK verilerinin bağımsız doğrulaması yapılmamıştır; muhalefet partilerinin sandık gözlem verileriyle karşılaştırma yapılmamıştır.

(c) Karşı kaynak eksik mi? EVET — Bağımsız seçim gözlem kuruluşlarının (AGİT/ODİHR, sivil toplum) verileri hiç kullanılmamıştır.

Kaynak 2: TRT iç veri sistemi

Zaman damgası: Transkript boyunca — İfade: Büyükşehir belediye meclisi sandalye dağılımları

(a) Finansman ve yönetim: TRT — devlet finansmanlı kamu yayıncısı.

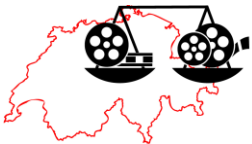
(b) Yapısal çıkar çatışması: TRT'nin kendi veri sisteminin bağımsız doğrulaması mümkün değildir.

(c) Karşı kaynak eksik mi? EVET

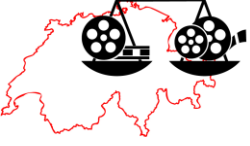
DEVLET KURUMLARI DEĞERLENDİRMESİ:

YSK verileri, seçim sonuçlarının birincil kaynağı olarak meşhurdur. Ancak bu verilerin yalnızca devlet kanalı aracılığıyla, bağımsız doğrulama yapılmadan sunulması, 6112 sayılı Kanun Madde 8 kapsamında "toplumun doğru bilgilendirilmesi" ilkesi açısından soru işareti doğurmaktadır.

Özet: Program, yalnızca devlet kaynaklı verilere dayanmış; bağımsız seçim gözlem kuruluşlarının verileri veya muhalefet partilerinin sandık gözlem sonuçları hiç kullanılmamıştır.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

13. Seçici Öfke

0/10

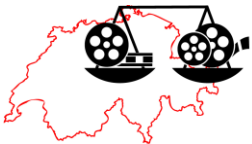
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Genel Puan: 8/10 (sorun yok)

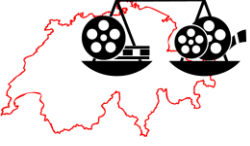
Değerlendirme: Transkriptte herhangi bir parti, aday veya siyasi pozisyon hakkında duygusal veya öfkeli bir dil kullanımı tespit edilmemiştir. Yayın, seçim gecesinin doğasına uygun biçimde ölçülü bir ton sürdürmüştür.

Seçici öfke tekniği tespit edilmedi.

Özet: Bu kriter açısından program, seçim gecesini yayınının gerektirdiği ölçülü tonu korumuştur.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

14. Sahte Denge

0/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Genel Puan: 6/10

Bulgu 1:

Zaman damgası: ~05:30

Alıntı: "büyükşehir belediye meclisi de önemli hep bunu söylüyoruz"

Teknik: Belediye meclisi sonuçlarının sürekli vurgulanması, belediye başkanlığı sonuçlarının önemini dengeleme girişimi olarak okunabilir. Özellikle CHP'nin belediye başkanlığını kazandığı ancak meclis çoğunluğunu alamadığı illerde bu vurgu, "CHP kazandı ama tam kazanamadı" mesajı üretmektedir.

Neden sorunlu: Belediye meclisi sonuçları meşru bir haber konusudur; ancak bu sonuçların CHP zaferlerinin hemen ardından sistematik olarak gündeme getirilmesi, sahte denge yaratma riski taşımaktadır.

Bulgu 2:

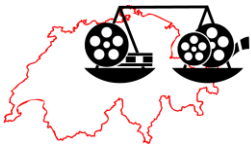
Zaman damgası: ~13:00

Alıntı: "Büyükşehir Belediye başkan adaylığı yarışını desteklemiyor... halkın başka türlü bir tercihi var"

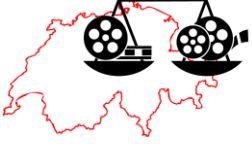
Teknik: Şanlıurfa'da AKP'nin belediye meclisini alması, AKP'nin belediye başkanlığında geride kalmasını dengelemek için öne çıkarılmıştır.

Neden sorunlu: Bu çerçeveleme, AKP'nin belediye başkanlığında geride kalmasını meclis çoğunluğuyla dengeleyerek "AKP aslında kaybetmedi" mesajı üretmektedir.

Özet: Belediye meclisi sonuçlarının CHP zaferlerinin hemen ardından sistematik olarak vurgulanması, sahte denge yaratma riski taşıyan bir örüntü oluşturmaktadır.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

15. Gündem Belirleme

0/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Genel Puan: 5/10

Bulgu 1:

Belirlenen gündem ögesi: Büyükşehir odaklı seçim analizi — Zaman damgası: ~00:30 — Kanıt: "büyük şehirlerle başlayalım"

Alternatif gündem: Kırsal ve küçük ölçekli seçim sonuçları, seçmen katılımı, deprem bölgesi hesabı, Yeniden Refah yükselişinin anlamı.

Bulgu 2:

Belirlenen gündem ögesi: AKP-CHP ikili yarışı çerçevesi — Zaman damgası: Transkript boyunca — Kanıt: Her ilde önce AKP ve CHP adayları sunulmuş, diğer partiler ikincil konumda kalmıştır.

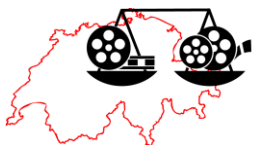
Alternatif gündem: Yeniden Refah'ın AKP tabanından kopuşu, DEM Parti'nin Kürt seçmen tabanındaki konsolidasyonu, TİP'in büyükşehirlerdeki performansı.

Bulgu 3:

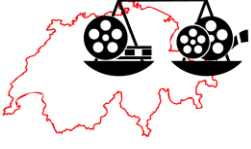
Belirlenen gündem ögesi: Belediye meclisi sonuçlarının vurgulanması — Zaman damgası: ~05:30, ~13:00 — Kanıt: "büyükşehir belediye meclisi de önemli hep bunu söylüyoruz"

Alternatif gündem: Belediye başkanlığı sonuçlarının siyasi anlamı ve seçmen mesajı.

Özet: Program, büyükşehir odaklı ve AKP-CHP ikili çerçeveli bir gündem belirlemiş; bu çerçevede dışında kalan siyasi dinamikler sistematik olarak ikincil konuma itilmiştir.

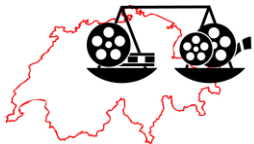
Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

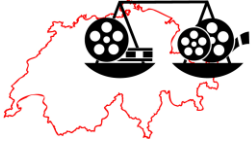
ADIM 2 — GENEL DEĞERLENDİRME

Bireysel Puan Özeti

No	Kriter	Puan	Temel Bulgu (1 cümle)
1	Çerçeveleme	5	Seçim, AKP-CHP ikili çerçevesinde sunulmuş; deprem hesabı ve Yeniden Refah yükselişi gibi kritik alt anlatılar dışarıda bırakılmıştır.
2	Kelime Seçimi	6	"Topal ördek" gibi siyasi jargon ve erken yorum dili, tarafsızlık ilkesiyle kısmen çelişmektedir.
3	Uzman Seçimi	4	Yalnızca TRT bünyesindeki isimsiz analistler kullanılmış; bağımsız uzman, muhalefet temsilcisi veya seçim gözlemcisi yer almamıştır.
4	İhmal	4	Deprem hesabı, seçim güvenliği, medya erişimi eşitsizliği ve TİP gibi kritik konular sistematik olarak atlanmıştır.
5	Sunucu Davranışı	6	CHP'nin önde olduğu illerde erken yorum eğilimi ile AKP'nin avantajlı olduğu illerde ihtiyatlı dil arasında sınırda bir asimetri gözlemlenmiştir.
6	Süre Tahsisi	5	AKP-CHP dengesi görece korunmuş, ancak DEM Parti ve Yeniden Refah orantısız biçimde az yer almıştır.
7	Soru Asimetrisi	6	Stüdyo konusu bulunmadığından klasik soru asimetrisi uygulanamaz; sunucular arası diyalogda çerçeveleme asimetrisi gözlemlenmiştir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

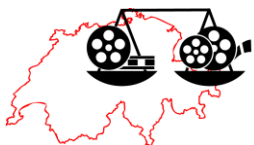
8	İlişkilendirme	8	İlişkilendirme yoluyla karalama tekniği tespit edilmemiştir.
9	Sayısal Manipülasyon	5	Düşük örneklemlerle yüzde oranlarının sunulması ve bazı durumlarda erken yorum yapılması yanıltma riskini artırmaktadır.
10	Zamanlama	6	Bağlam kurulmadan hızla veri aktarımına geçilmesi ve deprem bölgesinin yayın ortasına sıkıştırılması sorunludur.
11	Görsel Dil	5	Renk kodlamalı harita kullanımı siyasi çeşitliliği görsel olarak basitleştirmektedir.
12	Kaynak Seçimi	4	Yalnızca devlet kaynaklı veriler kullanılmış; bağımsız doğrulama mekanizmaları hiç devreye girmemiştir.
13	Seçici Öfke	8	Seçici öfke tekniği tespit edilmemiştir.
14	Sahte Denge	6	Belediye meclisi sonuçlarının CHP zaferlerinin hemen ardından sistematik olarak vurgulanması sahte denge riski taşımaktadır.
15	Gündem Belirleme	5	Büyükşehir odaklı ve AKP-CHP ikili çerçeveli gündem, önemli siyasi dinamikleri dışarıda bırakmıştır.

Sonuçlar

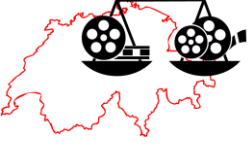
- GENEL PUAN (15 Kriterin Ortalaması): 5.5 / 10
- TAMLIK PUANI: 4.0 / 10
- BİLEŞİK PUAN: 5.1 / 10 ($70\% \times 5.5 + 30\% \times 4.0 = 3.85 + 1.20 = 5.05 \approx 5.1$)

Baskın Teknikler

1. İhmal / Seçici Atlama (Puan 4): Deprem bölgesinde hesap sorma dinamiği, seçim güvenliği, medya erişimi eşitsizliği ve TİP gibi kritik konular sistematik olarak atlanmıştır. Bu ihmal, izleyicinin seçim sonuçlarını tam bağlamıyla değerlendirmesini engellemekte ve 6112 sayılı Kanun Madde 8 kapsamında "toplumun doğru bilgilendirilmesi" ilkesiyle çelişmektedir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

2. Uzman/Kaynak Seçimi (Puan 4): Yalnızca TRT bünyesindeki isimsiz analistler ve devlet kaynaklı veriler kullanılmış; bağımsız uzmanlar, muhalefet temsilcileri ve seçim gözlemcileri tamamen dışarıda bırakılmıştır. Bu durum, 2954 sayılı TRT Kanunu Madde 4 kapsamında tarafsızlık ilkesiyle çelişmektedir.
3. Gündem Belirleme (Puan 5): Büyükşehir odaklı ve AKP-CHP ikili çerçeveli gündem, Yeniden Refah yükselişi, DEM Parti dinamiği ve deprem bölgesi hesabı gibi önemli siyasi gerçeklikleri sistematik olarak ikincil konuma itmiştir. Bu gündem belirleme tercihi, seçim gecesinin siyasi anlamını daraltmaktadır.

Manipülasyon Düzeyi Sınıflandırması

...

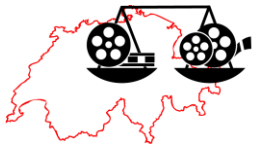
- Dengeli yayın (0-2)
- Hafif eğilim (3-4)
- Belirgin taraflılık (5-6)
- Sistematik dengesizlik (7-8)
- Aşırı dengesizlik (9-10)

...

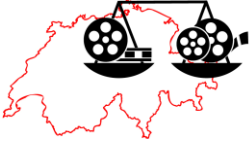
Gerekçe: Program, seçim gecesini canlı yayınının doğasından kaynaklanan bazı kısıtlamalar göz önünde bulundurulduğunda, açık bir manipülasyon değil belirgin bir yapısal taraflılık sergilemektedir. Yalnızca devlet kaynaklı verilere dayanılması ve bağımsız uzman seslerinin tamamen dışarıda bırakılması, 6112 sayılı Kanun Madde 8 ve 2954 sayılı TRT Kanunu Madde 4 kapsamında tarafsızlık ilkesiyle çelişmektedir. Deprem bölgesinde hesap sorma dinamiğinin ve Yeniden Refah yükselişinin sistematik olarak göz ardı edilmesi, seçim sonuçlarının iktidar bloğu açısından daha az olumsuz görünmesine katkıda bulunmaktadır. Anayasa Madde 31 kapsamında kamu yayınından beklenen çoğulcu temsil ilkesi de yeterince karşılanmamıştır.

SONUÇ

TRT'nin 31 Mart 2024 yerel seçim gecesini yayını, ham veri aktarımı açısından teknik olarak yeterli olmakla birlikte, 6112 sayılı RTÜK Kanunu Madde 8'in öngördüğü "tarafsızlık ve toplumun doğru bilgilendirilmesi" standardını tam olarak karşılamamaktadır. 2954 sayılı TRT Kanunu Madde 4 kapsamında beklenen tarafsızlık ilkesi, yalnızca devlet kaynaklı verilere dayanılması, bağımsız uzman seslerinin tamamen dışarıda bırakılması ve deprem bölgesinde hesap sorma dinamiği gibi kritik bağlamların atlanması nedeniyle zedelenmiştir. Belediye meclisi sonuçlarının CHP zaferlerinin hemen ardından sistematik olarak vurgulanması ve AKP-CHP ikili çerçevesinin dışındaki siyasi dinamiklerin ikincil konuma itilmesi, yapısal bir taraflılık örüntüsüne işaret etmektedir. Anayasa Madde 31'in güvence altına aldığı kamu yayınından yararlanma hakkı, muhalefet partisi temsilcilerinin ve bağımsız uzmanların yayına dahil edilmemesi nedeniyle yeterince hayata geçirilmemiştir. Sonuç olarak program, açık bir propaganda değil, ihmal ve çerçeveleme yoluyla işleyen belirgin bir yapısal taraflılık sergilemektedir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

ADIM 3 — PARTİ-POLİTİK YANLILIK

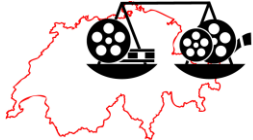
Parti/Koalisyon	Puan (-5..+5)	Spesifik Kanıt (zaman damgası + kısa alıntı)
TİP (Türkiye İşçi Partisi)	-3	Transkript boyunca hiç yer almamış; "diğer" kategorisinde eritilmiştir.
HDP/DEM (Halkların Demokratik Partisi)	-2	~01:30 "Diyarbakır'da den Parti'yi görüyoruz" — yalnızca coğrafi referans, siyasi bağlam yok.
CHP (Cumhuriyet Halk Partisi)	+1	~02:00 "CHP 36 ilde yarış önünde götürüyor" — sonuçlar aktarılmış, ancak bazı illerde erken yorum yapılmıştır.
İYİ Parti	-1	~07:00 "iyi Parti adayı Kazım Yüzel de 13,55'le 3. sırada" — yalnızca rakamsal geçiş.
AKP (Adalet ve Kalkınma Partisi)	+1	~13:00 "AK Parti'nin 46 sandalyesi var" — meclis çoğunluğu öne çıkarılmış, belediye başkanlığı kaybı dengelenmiştir.
MHP (Milliyetçi Hareket Partisi)	0	~01:30 "Erzincan'da MHP'yi görüyoruz Kars'ta MHP'yi görüyoruz" — tarafsız aktarım.
Yeniden Refah Partisi	-1	~09:00 "birkaç şehirde yeniden refah ikinci olarak görmüştük bu gece konuşacağımız noktalardan biri olabilir" — yükselişin anlamı analiz edilmemiştir.

Parti Yanlılığı Özeti

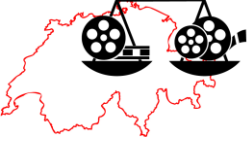
- En çok kayırlan: AKP ve CHP (Puan +1) — ikili çerçeve içinde eşit ağırlık verilmiş, ancak AKP'nin meclis çoğunlukları öne çıkarılmıştır.
- En çok dezavantajlı: TİP (Puan -3) — tamamen görünmez kılınmıştır.
- Ortalama sapma: 0.7 (hafif sağ/iktidar yanlı)
- Sonuç: Program, AKP-CHP ikili çerçevesini merkeze alarak diğer partileri sistematik olarak ikincil konuma itmiştir. TİP'in tamamen görünmez kılınması ve DEM Parti'nin yalnızca coğrafi referans olarak anılması, sol ve Kürt siyasi dinamiklerinin yeterince temsil edilmediğine işaret etmektedir. AKP'nin belediye meclisi çoğunluklarının belediye başkanlığı kayıplarının hemen ardından vurgulanması, iktidar bloğu lehine hafif bir dengeleme eğilimi yaratmaktadır.

Genel Sol-Sağ Eğilimi

Türkiye siyasi yelpazesi (yaklaşık): TİP(1.5) HDP/DEM(2.5) CHP(3.5) İYİ(5.5) AKP(7.0) MHP(8.0)

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

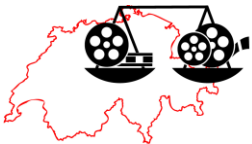
Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

EĞİLİM PUANI: -0.7

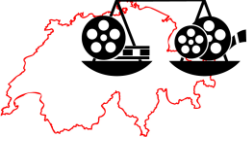
(Pozitif = sol kayırır, Negatif = sağ kayırır, 0.0 = dengeli)

SINIFLANDIRMA: Hafif sağ yanlı

Gereççe: Program, sol ve Kürt siyasi aktörleri (TİP, DEM Parti) sistematik olarak görünmez kılarken AKP-CHP ikili çerçevesini merkeze almıştır. AKP'nin meclis çoğunluklarının öne çıkarılması ve belediye başkanlığı kayıplarının dengelenmesi, hafif bir iktidar yanlısı eğilime işaret etmektedir. Ancak bu eğilim, açık bir propaganda değil yapısal bir tercih sonucudur.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

ADIM 4 — HUKUKİ SINIFLANDIRMA

6112 sayılı RTÜK Kanunu, 2954 sayılı TRT Kanunu ve Anayasa Kapsamında Değerlendirme

İhlal 1:

Norm: 6112 sayılı Kanun, Madde 8 — Tarafsızlık ve toplumun doğru bilgilendirilmesi

Eylem: Yalnızca devlet kaynaklı verilere dayanılması; bağımsız seçim gözlemcilerinin, muhalefet temsilcilerinin ve bağımsız uzmanların yayına dahil edilmemesi.

Kanıt: Transkript boyunca — "büyük şehirlerle başlayalım" — tüm veri aktarımı TRT iç sistemi ve YSK verileriyle sınırlı kalmıştır.

Değerlendirme: Madde 8'in öngördüğü "tarafsızlık" ilkesi, çoğulcu kaynak kullanımını gerektirmektedir. Yalnızca devlet kaynaklı verilere dayanılması bu ilkeyle çelişmektedir; ancak seçim gecesi yayınının teknik kısıtlamaları hafifletici bir faktör olarak değerlendirilebilir.

İhlal 2:

Norm: 2954 sayılı TRT Kanunu, Madde 4 — TRT'nin tarafsızlığı

Eylem: Belediye meclisi sonuçlarının CHP zaferlerinin hemen ardından sistematik olarak vurgulanması; AKP'nin meclis çoğunluklarının öne çıkarılması.

Kanıt: ~05:30 "Topal ördek ifadesini kullanmıştım"; ~13:00 "AK Parti'nin 46 sandalyesi var"

Değerlendirme: Bu örüntü, TRT Kanunu Madde 4'ün öngördüğü tarafsızlık ilkesiyle çelişen yapısal bir dengeleme eğilimine işaret etmektedir.

İhlal 3:

Norm: 2954 sayılı TRT Kanunu, Madde 5 — Haberlerin gerçeklere dayanması

Eylem: %3,1 sandık açılmışken "farkın kapanması çok mümkün görünmüyor" şeklinde erken yorum yapılması; doğrulanmamış parti kimliği tahmini.

Kanıt: ~03:30 "farkın kapanması çok mümkün görünmüyor aslına bakarsan"; ~01:30 "Muhtemelen Büyük Birlik Partisi var olmayan bir renk olduğu için böyle bir tahminde bulunuyorum"

Değerlendirme: Madde 5'in öngördüğü "haberlerin gerçeklere dayanması" ilkesi, doğrulanmamış tahminlerin ve istatistiksel olarak anlamsız örneklemelerden yapılan erken yorumların yayına alınmasını kısıtlamaktadır.

İhlal 4:

Norm: Anayasa Madde 31 — Kamu tüzel kişilerinin kitle haberleşme araçlarından yararlanma hakkı

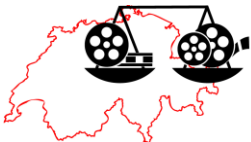
Eylem: TİP, Yeniden Refah ve DEM Parti gibi önemli siyasi aktörlerin yayında yeterince temsil edilmemesi.

Kanıt: TİP transkriptte hiç yer almamış; DEM Parti yalnızca coğrafi referans olarak anılmıştır.

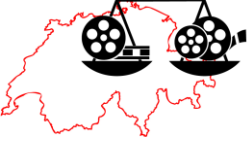
Değerlendirme: Anayasa Madde 31, kamu yayıncısından çoğulcu temsil beklemektedir. TİP'in tamamen görünmez kılınması bu ilkeyle çelişmektedir.

Genel Düzenleyici Değerlendirme

TRT'nin 31 Mart 2024 yerel seçim gecesi yayını, 6112 sayılı Kanun Madde 8 ve 2954 sayılı TRT Kanunu Madde 4 kapsamında kısmi uyumsuzluk sergilemektedir. Yalnızca devlet kaynaklı verilere dayanılması, bağımsız uzman seslerinin tamamen dışarıda bırakılması ve bazı siyasi aktörlerin sistematik olarak görünmez kılınması, tarafsızlık ilkesiyle çelişen yapısal sorunlara işaret etmektedir. Bununla birlikte, seçim gecesi canlı yayınının teknik kısıtlamaları ve sunucuların sandık oranı uyarısını defalarca tekrarlama hafifletici faktörler olarak değerlendirilebilir. RTÜK açısından bu yayın, doğrudan yaptırım gerektiren açık bir ihlal olmaktan ziyade, yapısal tarafsızlık eksikliği nedeniyle izleme ve değerlendirme kapsamına alınması gereken bir örnek teşkil etmektedir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

DERİNLEMESİNE KAYNAK DOĞRULAMA

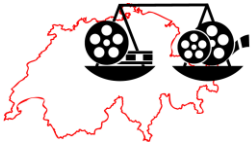
Kaynak 1: YSK (Yüksek Seçim Kurulu)

- FİNANSMAN:** Türk devleti tarafından finanse edilmektedir; üyeleri Yargıtay ve Danıştay tarafından seçilmektedir.
- GÖREV ALANI:** Seçim sonuçlarının resmi kaynağı olarak meşrudur; ancak bağımsız doğrulama mekanizmaları eksiktir.
- ÇIKAR ÇATIŞMASI:** Devlet seçim organı olarak, iktidar partisinin seçim sonuçlarını etkileyebileceği iddiaları bağlamında yapısal bir çıkar çatışması mevcuttur.
- GÜVENİLİRLİK MATRİSİ:** Çatışma: DOLAYLI | Risk: HAYIR | Fayda: EVET → ORTA
- KARŞI SES:** AGİT/ODİHR gözlem raporları, muhalefet partilerinin sandık gözlem verileri — hiçbiri kullanılmamıştır.

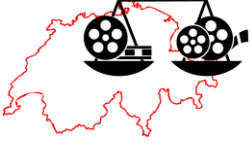
Kaynak 2: TRT İç Veri Sistemi (Büyükşehir Belediye Meclisi Sandalye Dağılımları)

- FİNANSMAN:** TRT — devlet finansmanlı kamu yayıncısı; yönetim kurulu hükümet tarafından atanmaktadır.
- GÖREV ALANI:** Seçim verisi aktarımı — teknik olarak uygun, ancak bağımsız doğrulaması mümkün değildir.
- ÇIKAR ÇATIŞMASI:** TRT'nin kurumsal bağımlılığı, veri seçimi ve sunumunda yapısal bir çıkar çatışması yaratmaktadır.
- GÜVENİLİRLİK MATRİSİ:** Çatışma: DOLAYLI | Risk: HAYIR | Fayda: EVET → DÜŞÜK-ORTA
- KARŞI SES:** Bağımsız seçim izleme kuruluşlarının verileri — kullanılmamıştır.

Analiz tamamlandı. Vaka #10 — TRT Seçim Gecesi Yayını, 31 Mart 2024.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

GENEL DEĞERLENDİRME

Bireysel puanlar — Tüm 15 kriter

No.	Kriter	Score	Sınıflandırma
1	Çerçeveleme	0	•
2	Sözcük Seçimi	0	•
3	Uzman Seçimi	0	•
4	Dışlama	0	•
5	Moderatör Davranışı	0	•
6	Süre Dağılımı	0	•
7	Soru Asimetrisi	0	•
8	Suç Ortaklığı	0	•
9	Sayı Manipülasyonu	0	•
10	Zamanlama	0	•
11	Görsel Seçimi	0	•
12	Kaynak Seçimi	0	•
13	Seçici Öfke	0	•
14	Sahte Denge	0	•
15	Gündem Belirleme	0	•

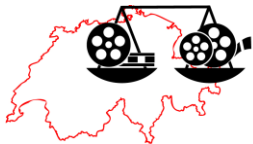
TOPLU SAPMA ENDEKSİ

5.5/10

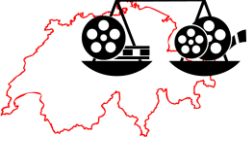
Belirgin dengesizlik

Parti-politik yanlılık (-5 ile +5)

TİP (Türkiye İşçi Partisi)	-3	<i>güçlü dezavantajlı</i>
HDP/DEM (Halkların Demokratik Partisi)	-2	<i>hafif dezavantajlı</i>
CHP (Cumhuriyet Halk Partisi)	+1	<i>hafif avantajlı</i>
İyi	-1	<i>hafif dezavantajlı</i>

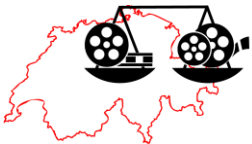
Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

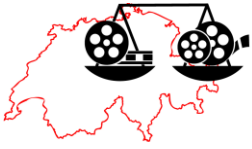
Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

AKP (Adalet ve Kalkınma Partisi)	+1	<i>hafif avantajlı</i>
MHP (Milliyetçi Hareket Partisi)	0	<i>tarafsız</i>
Yeniden Refah Partisi	-1	<i>hafif dezavantajlı</i>

Ölçek: -5 = güçlü dezavantajlı, 0 = tarafsız, +5 = güçlü avantajlı. Değerler bu yayındaki temsil ve yayın süresine atıfta bulunur.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

ANAHTAR — Puan tanımları

Kriter başına bireysel puanlar (0–10)

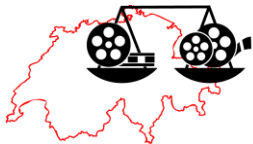
0	Bulgu yok	İlgili herhangi bir anomali tespit edilmedi.
1–2	Zayıf bulgu	Dengeye önemli etkisi olmayan küçük anomali.
3–4	Hafif ila orta düzey bulgu	Fark edilebilir eğilim; düşük ila orta düzeyde etki.
5	Etkili orta düzey bulgu	İzleyici kitle üzerindeki görüş oluşturma potansiyelini etkileyen dengesizlik.
6	Önemli bulgu (eşik)	6 ve üzeri puanlar 'önemli bulgular' olarak sınıflandırılır.
7	Önemli bulgu	Belirgin etki ile açık, iyi belgelenmiş dengesizlik.
8–9	Ciddi bulgu	Belirgin dengesizlik; bu kriterde birden fazla belgelenmiş bireysel bulgu.
10	Maksimum şiddet	Bu kriterde sistematik, yaygın dengesizlik.

Toplu sapma endeksi — Yorumlama aralıkları

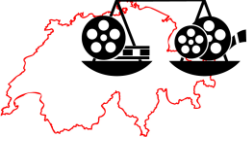
0.0 – 2.5	Sorunsuz	Önemli bir desen tespit edilmedi; yayın tarafsızlık standardını karşılıyor.
2.6 – 4.0	Hafif dengesizlik	İzole anomaliler; istatistiksel olarak görünür ancak tolerans aralığında.
4.1 – 6.0	Belirgin dengesizlik	Birden fazla önemli bulgu; perspektif çeşitliliğinin ilgili bozulması.
6.1 – 8.0	Tarafsızlık standardından ciddi sapma. Yüksek sapma derecesi	Yayınlar arası belirgin kalıplar; yüksek etki.
8.1 – 10	Temel sistemik tek taraflılık. Çok yüksek yanlılık derecesi	Neredeyse tüm kriterlerde maksimum şiddet; sistematik tek taraflı habercilik.

Parti-politik yanlılık (-5 ile +5)

-5 ile -3	Güçlü dezavantajlı	Parti, çerçeveleme, yayın süresi veya sunumda belirgin şekilde eksik temsil ediliyor.
-2 ile -1	Hafif dezavantajlı	Fark edilebilir ancak küçük dezavantaj.
0	Tarafsız	Tespit edilebilir kayırmacılık veya dezavantaj yok.
+1 ile +2	Hafif avantajlı	Fark edilebilir ancak küçük kayırmacılık.
+3 ile +5	Güçlü avantajlı	Parti, çerçeveleme, yayın süresi veya sunumda belirgin şekilde fazla temsil ediliyor.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

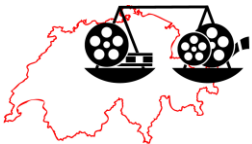

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

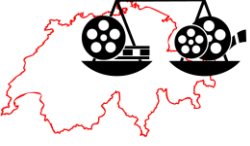
Hukuki ve metodolojik açıklama

Olgusal tespit değildir	Sunulan sonuçlar, bireysel kişiler, editöryal ekipler veya yayınlar hakkında olgusal tespitler oluşturmaz. Standartlaştırılmış bir operasyonelleştirmenin ürünüdür, bireysel sorumluluk tespiti değildir.
Hukuki yargı değildir	Toplu sapma endeksi, RTÜK Kanunu Madde 8 kapsamında bir hukuki değerlendirmenin yerini almaz. Belirli bir yayının yasal gereklilikleri ihlal edip etmediğinin belirlenmesi yalnızca yetkili makamların (özellikle RTÜK) sorumluluğundadır.
Nedensellik kanıtı değildir	İstatistiksel korelasyonlar, nedensel ilişkilerin veya editöryal niyetin kanıtı olarak yorumlanmamalıdır. Sapma değerleri konu seçimi, haber ortamı, siyasi tartışma veya format mantığından etkilenebilir.
Niyet yargısı değildir	Analiz, yayınların gözlemlenebilir yapısal özelliklerini ölçer. 7 puanı, önemli bir dengesizliğin tespit edildiği anlamına gelir — editöryal ekibin bunu kasıtlı yaptığı anlamına gelmez. Metodoloji güdüler veya stratejik hedefler hakkında iddiada bulunmaz.
Sezgisel karşılaştırma aracı	Endeks, binlerce yayın genelinde karşılaştırmalı örüntü tanıma amacına hizmet eder, bireysel segmentlerin hassas metrik ölçümüne değil. Eşik değerleri sezgisel yönlendirme amacına hizmet eder, kesin hukuki nitelendirmeye değil.

SVFAB — İsviçre Dengeli Habercilik Derneği | Posta Kutusu, 8021 Zürich 1 | www.svfab.ch | kontakt@svfab.ch | Metodoloji Raporu Mart 2026 | Dönüştürücü 3.0 (2026-03-19)

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@svfab.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

SVFAB Değerlendirmeleri ve Üyelik

SVFAB.ch'te ayrıntılı değerlendirmeler bulabilir ve herhangi bir yayın için analiz sipariş edebilirsiniz (ayrıca faturalandırılır). Çalışmamızın kalitesini sağlamak için üyelik aidatlarına ve bağışlara ihtiyaç duyuyoruz.

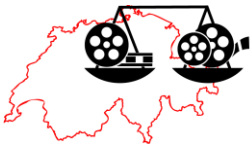
İletişim ve ek bilgiler:

www.SVFAB.ch | Kontakt@SVFAB.ch

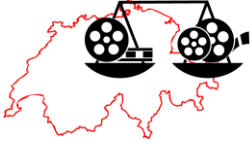
Banka bilgileri: PostFinance – POFICHBE

IBAN: CH32 0900 0000 1675 6251 1

Alıcı: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

SVFAB'tan aşağıdaki kitaplar edinilebilir

Siparişler www.svfab.ch veya kontakt@svfab.ch üzerinden

Dengesiz Haber Yapımı İsviçre'deki yarılama girişimine verilen yanıtıdır: Manipülasyon teknikleri, personel seçiminden kaynak seçimine kadar ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Ardından 15 ilke açıklanmaktadır: ihmal, çerçeveleme, zamansal çerçeveleme, ilişkilendirme yoluyla suçlama, duygusallaştırma, bağlam kaldırma ve çok daha fazlası, çok sayıda örnekle gösterilmiştir. Ayrıca bu teknikleri kendimizin nerede uyguladığı da görünür hale gelir – bu yalnızca farkındalığı değil empatiyi de geliştirir.

İsteğe bağlı olarak kitap ile birlikte **oyun kartları**.

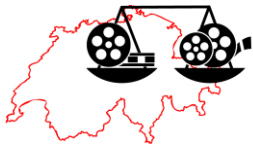
Sesli kitap olarak da **mevcuttur**.

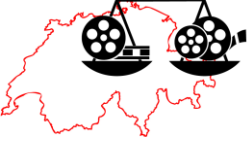
Röportaj bir sohbet değildir. Bir sahnedir – ve senaryoyu başka biri yazmıştır.

Bunu bilmeyenler malzeme sunar. Yanlış kesilen iyi alıntılar. Yanlış bağlama düşen doğru ifadeler. İtiraf olarak çerçevelenen dürüst yanıtlar.

Bu kitap bir medya eleştirisi kitabı değildir. Bir alet çantasıdır – mikrofon karşısında olan ve ne yapabileceklerini bilmek isteyen herkes için. 7 bölüm. 7 araç: Röportajın gerçekte ne olduğu. En yaygın 7 tuzak. Egemenliğin üç temel ilkesi – sabitleme, yeniden çerçeveleme, sınır koyma. Bir saatte hazırlık. Beden ve ses. İşler ters gittiğindene yapılmalı. Ve röportajdan sonra neyin önemli olduğu. Politikacılar, aktivistler, girişimciler, ihbarcılar için – kamuoyu önünde olan ve oyunun nasıl işlediğini anlamak isteyen herkes için. Oyuna katılmayı bırakmaları – ve onu şekillendirmeye başlamaları için. A5 formatında. Doğrudan. Hazırlık, başvuru, değerlendirme ve zorluklar için

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@svfab.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

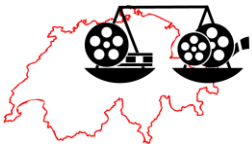

Dünyayı gördüğünü sanıyorsun. In Wirklichkeit siehst du den Rahmen, den jemand um sie gelegt hat. Framing ist die älteste und eleganteste Manipulationstechnik der sanıyorsun. Sie verändert nicht die Fakten – sie verändert, was wir aus den Fakten machen. Wie wir fühlen. Was wir glauben. Wie wir entscheiden. Und sie funktioniert – weil wir alle mitmachen. Täglich. Unbewusst. Auch du. Dieses Buch ist kein trockenes Lehrbuch. Es ist ein Übungsbuch – spielerisch, direkt, voller Beispiele aus dem echten Leben. Du lernst nicht nur, wie andere dich framen. Du lernst, wie du selbst framest – und wie du es bewusst und fair einsetzen kannst.

Çünkü çerçevelemeyi anlayan dünyayı daha net görür. Haberleri farklı duyar. Konuşmaları daha özgüvenli yürütür. Ve başkasının seçtiği bir çerçeveyi artık o kadar kolay kabul etmez.

Politika, medya ve günlük hayattan birçok alıştırma ve somut örnekle – ve arada bir gülümsemeyle.

Tarzlı çerçeveleme. Çünkü çerçeve her şeyi değiştirir.

Başkan: Schläpfer, David
İletişim: kontakt@SVFAB.ch
Adres: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1